

בראשית רבה פרשה צט פ' ו

יצא ראובן ואזניו מקוטפות, התחיל קורא שמעון ולוי אחים, אחים דפחתא, אמר להם אחים הייתם
בדינה דכתיב) בראשית לד(ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו, ולא אחים ליוסף

רמב"ן בראשית מח כב

ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. אחרי שבירך את בני יוסף ועשאו שני שבטיים,
חזר על יוסף ואמר לו הנה אנכי מת והיה אלקים עמכם בגלות להציל אתכם מכל
צרה ותפרו ותרבו מאד, וישיב אתכם אל ארץ אבותיכם לנחול אותה, ואני כבר
נתתי לך בארץ ההיא החלק האחד אשר בידי לתת והוא חלק הבכורה להיותך בו יתר
על אחיך מיום שלקחתי אותו מיד האמורי בחרבי ובקשתי, וזה כלו פיוס ליוסף
ואהבתו אותו, כי הודיעו שנתן לו הבכורה להיות בניו מעתה מתברכים להעשות
שני שבטים גם בדגלי המדבר וחנוכת הנשיאים, **וגם החלק אשר לו בנחלה נתן לו**
שיזכה בו כאשר יכבשו הארץ בחרב ובקשת ובמלחמה, והנה אמר לו עשיתי עמך כל
הטובה שיכלתי לעשות לך לעת שהייתי יכול לעשותה, כי אין ברשות יעקב בארץ
רק שכם אחד, שאין בידו לגזול מאחד מבניו את נחלתו, רק הבכורה היתה לו לתת
אותה לטוב בעיניו והנה נתן אותה אליו.
וטעם מיד האמורי, כי ישראל לקחו

הארץ תחלה מיד האמורי, כי סיחון ועוג שני מלכי האמורי היו, והמלחמה
הראשונה והגדולה שהיתה להם בכבוש הארץ היתה לבניו של יוסף עם האמורי, היא
מלחמת יהושע עמם. ובם נעשה הנס הגדול, כדכתיב אז ידבר יהושע לה' ביום תת
ה' את האמורי לפני בני ישראל וגו', ומיד האמורי היה חלק ונחלה לבני יוסף,
כמו שכתוב ויכלו בני מכיר בן מנשה גלעדה וילכדוה ויורש את האמורי אשר בה,
וגם בני אפרים נחלו בגבול האמורי, כמו שכתוב ויאל האמורי לשבת בהר חרס

רמב"ן בראשית מח טז

וטעם ויקרא בהם שמי. אמר רבי אברהם שנקראו ישראל על שם אפרים, כאשר הם
נקראים זרע אברהם יצחק ויעקב. ואינו נכון כי הכתוב אמר בהם, והנה לא
נקראו על שם מנשה, **ואולי בעבור שיקראו בית יוסף.** והנכון שיעמוד זרעם
ושמם, ויהיה שם אברהם יצחק ויעקב נזכר בהם לעולם

זוהר ח"ג דף קסח:

א"ל יוסף אמאי ישית ידו מכל בנוי ואי תימא על
בשורה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תראה א"ל ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה
ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה. **מאן דאסתים עיניו**
רחימא דיליה אחזי הכי חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד. הא אנא חיזו דילך
באתרך מכאן ולהלאה יתקנן לך חיזו אחרא דההוא עלמא.

הושע פרק ט

יא אפרים כעוף יתעופף **כבודם מלדה ומבטן ומהריון :**
יב כי אם יגדלו את בניהם ושכלתים מאדם כי גם אוי להם בשורי מהם :
יג אפרים כאשר ראיתי לצור שתולה בנוה ואפרים להוציא אל הרג בניו :
יד תן להם ידוד מה תתן **תן להם רחם משכיל ושדים צמקים :**
טז הכה אפרים שרשם יבש פרי בל (בלוי) **יעשון גם כי ילדון והמתי מחמדי בטנם**

בראשית פרק יב פסוק ז

וירא ידוד אל אברם ויאמר **לזרעך אתן את הארץ הזאת** ויבן שם מזבח לידוד הנראה אליו :

בראשית פרק טו פסוק יח

ביום ההוא כרת ידוד את אברם ברית לאמר **לזרעך נתתי את הארץ הזאת** מנהר מצרים עד הנהר

הגדל נהר פרת : את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני :

בראשית פרק יג פסוק טו

כי את כל הארץ אשר אתה ראה **לך אתננה ולזרעך** עד עולם :

בראשית פרק יז פסוק ח

ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם לאלקים :
 ויאמר אלקים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריו לדרתם :
 בראשית פרק כד פסוק ז
 לאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם :ואם לא תאבה
 האשה ללכת אחריו ונקית משבעתי זאת רק את בני לא תשב שמה :
 בראשית פרק כו פסוק ג
 גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצת האל והקמתי את השבעה
 אשר נשבעתי לאברהם אביך :והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצת האל
 בראשית פרק כו פסוק ד
 והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצת האל והתברכו בזרעך כל גויי
 הארץ :עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת מצותי חקותי ותורת :
 בראשית פרק כח פסוק ד
 ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגריך אשר נתן אלקים לאברהם :
 וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו :
 בראשית פרק כח
 ב קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי
 אמך :
 ג וא-ל שדי-י ברוך אתך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים :
 ד ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגריך אשר נתן
 אלקים לאברהם :
 ה וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה
 אם יעקב ועשו :
 בראשית פרק כח
 יג והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ידוד אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק הארץ
 אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך :
 יד והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל
 משפחת האדמה ובזרעך :
 טו והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת :
 בראשית פרק לה פסוק יב
 ואת הארץ-אשר-נתתי-לאברהם-וליצחק לך אתננה.... ולזרעך אחריו אתן את הארץ :
 בראשית פרק מח פסוק ד
 הזאת לזרעך אחריו אחזת עולם :ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד באי אליך
 מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי :
 שמות פרק לג פסוק א
 לאמר לזרעך אתננה :
 בראשית פרק לה
 ט וירא אלקים אל יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך אתו :
 י ויאמר לו אלקים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך
 ויקרא את שמו ישראל :
 יא ויאמר לו אלקים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים
 מחלציי יצאו :
 יב ואת הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה ולזרעך אחריו אתן את הארץ
 טו ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר אתו שם אלקים בית אל :
 יז ויסעו מבית אל ויהי עוד כברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה :
 ויהי בהקשתה בלדתה ותאמר לה המילדת אל תיראי כי גם זה לך בן :
 יח ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין :
 יט ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם :
 כ ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת קברת רחל עד היום :

בראשית פרק מח פסוק טו
ויברך את יוסף ויאמר **האלקים אשר התהלכו אבתי לפניו** אברהם ויצחק האלקים הרעה אתי
מעודי עד היום הזה: **המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי וגו'**

זוהר ח"א דף רלד:

בשעתא דפתח יעקב ואמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים באחרית דא
שכינתא כביכול יהב עציבו ביה ואסתלק ולבתר אהדרו לה בנוי ביחודי דמיליהו ופתחו ואמרו {דברים
ו' שמע ישראל וגו' בההיא שעתא קאים לה יעקב ואמר בשכמל"ו ואתיישבת שכינתא
בדוכתה. ויקרא יעקב מאי קריאה הכא אלא קריאה לקיימא דוכתייהו לקיימא לון
לעילא ותתא.... קים לן האספו מאתר דלעילא הוא האספו בקשורא שלים ביחודא חד. ואגידה לכם
מאי ואגידה רזא דחכמתא איהו...**בעא לגלאה סופא דכל עובדיהון דישראל ואי
תימא דלא גלי מאי דבעא לגלאה א"ה אמאי כתיב באורייתא מלה דיעקב שלימא
ואתפגים לבתר ולא אשתלים מלה אלא ודאי אשתלים כל מה דאצטריך לגלאה גלי
וסתים אמר מלה וגלי לבר וסתים לגו ומלה דאורייתא לא אתפגם לעלמין וכלא
הוא סתים ביה באורייתא**

שבת דף קיח/ב

נחלת יעקב אביך וגו'. לא כאברהם שכתוב בו {בראשית יג} קום התהלך בארץ
לארכה וגו', ולא כיצחק שכתוב בו {בראשית כו} כי לך ולזרעך אתן את כל
הארצת האל, **אלא כיעקב שכתוב בו {בראשית כח} ופרצת ימה וקדמה וצפונה
ונגבה.**

בראשית רבה פרשה נט
פ' י' ויאמר אליו אברהם השמר לך וגו' ואם לא תאבה האשה וגו' **רק את בני לא
תשב שמה, רק מיעוט בני אינו חוזר בן בני חוזר.**

חגיגה דף יב.

א-ל שד-י אני הוא שאמרתי לעולם די.

ישעיה פרק 10 פסוק ח
**מי שמע כזאת מי ראה כאלה היוחל ארץ ביום אחד אם יולד גוי פעם אחת כי חלה גם ילדה
ציון את בניה**

תנחומא - ויחי סימן טו

פ' א' טו) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר אבל להלן כתיב י"ב נשיאים יוליד) בראשית
יז) ואלו שבטים על סדרו של עולם י"ב שעות ביום י"ב שעות בלילה, וכן המזלות
והחדשים וי"ב אבני האפוד לפיכך כל אלה שבטי ישראל שנים עשר, אמר רבי יוחנן
**וכי י"ב שבטים הן והלא כבר נאמר אפרים ומנשה כראובן ושמעון והן י"ד אלא
כשלוני נמנה עמהן איבן נמנין עמו וכשאיין לוי נמנה עמהן אפרים ומנשה נמנין
שבט אחד, מנין שכן) במדבר יג) לבני יוסף לאפרים אלישמע למנשה גמליאל הוי
כל אלה שבטי ישראל שנים עשר לא פחות ולא יותר, ואף רבקה ראתה אותן י"ב
דכתיב) בראשית כה) ויאמר ה' לה שני גוים בבטן הרי ב' ושני לאומים הרי ד'
ולאום מלאום יאמץ הרי ו' ורב יעבוד צעיר הרי ח' והנה תומים הרי י' ויצא
הראשון ואח"כ יצא אחיו הרי י"ב, ואית דמייתי לה מהכא, למה זה בגימטריא י"ב
כיון שנתרצצו הבנים במעיה אמרה כך אני מצטערת בי"ב שאמר לי הקב"ה י"ב
עתידין לעמוד ממני ותאמר אם כן למה זה אנכי.**

פרקי דרבי אליעזר פרק לח פ' א

ג' כבשו יצרים לפני יוצרן ואלו הן יוסף ובוועז ופלטאל בן ליש, והיה
ראוי לעמוד מיוסף זרע של שנים עשר שבטים ויצאו מראשי אצבעותי' זרע של עשרה שבטים....

חולין דף צא:

{בראשית כ"ח} הארץ אשר אתה שוכב עליה וגו' מאי רבותיה אמר רבי יצחק מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו, שתהא נוחה ליכבש לבניו.

תנחומא - וישב סימן ז פ' א

רבי יהודה אומר א"ל אחי אוכלין אבר מן החי, א"ל הקב"ה אפילו בשעת קלקלה לא יעשו אלא בשחיטה שנאמר וישחטו שעיר עזים ויטבלו....

זוהר ח"א דף רטו.

ואני בבאי מפרדן מתה עלי רחל בדרך וגו'.... וכי לא הוה ידע יוסף דמתה אמיה תמן הוה עמה כד מתה אלא יאמר ישראל עלאה כד נייתי מפרקניהון דישראל תתער מטרוניתא ותתער כ"י ותגח קרבא עם עממין וימותון מנהון ויתקרבון בזעיר למיתי ארעא יימר לה קב"ה כד היא בכה לא תדחלי אגרא להון בנייא דמיתן על שמי אחרנין הא תבו אינון יתובון לחיי מיתייא. מתה עלי רחל על ייחוד שמא דקב"ה וע"ד אתמר בעוד כברת ארץ לבא דמיתו על ייחוד שמא דקב"ה לבר לארעא בארעא דא לא ימות חד מנהון. תנא א"ר אבא עתידין ישראל לאגחא קרבא בארעא דאפרת וימותון עמא סגיא מנהון ובתר כן לחיי מיתיא יקומון ויתיר שלטנא יהא לכון דמיתין בארעא הדין מכל דיהא קדמיהון בירושלם.